

HMM... IS THIS ART OR PROPAGANDA?

“SAMEN MET DE ARABISCHE MASSA’S ZULLEN WE HET IMPERIALISTISCHE MONSTER VERSLAAN!”

ART¹ OR PROPAGANDA?

Kunstenaar SVEN 't JOLLE roept op om voor de lijst RESIST te stemmen. Zelf, ging hij er alvast mee op staan.

Voor kunstcritica Zakiyya-al-Dhakiyya een aanleiding om Sven 't Jolle (Antwerpen 1966) om een toelichting te vragen. Want hoewel Zakiyya-al-Dakkiya onmiskenbaar een verband ziet tussen heel wat thema's die de kunstenaar in zijn artistieke productie van de afgelopen tien jaar aan bod liet komen, en de punten die nu door het samenwerkingsverband RESIST in een electoraal initiatief worden aangekaart, zou Zakiyya-al-Dakkiyya geen critica zijn – kritisch in vredesnaam kritisch! – als ze daar geen bedenkingen bij heeft.

■ Laatst was ik nog in het Kunstmuseum van Düsseldorf, ik zag er jou werk “BIJ DE HAARD VAN DE PROLEET”, uit 1995, gerealiseerd na een reis in Irak en later centraal gesteld in een project rond de stakingsbewegingen van Clabecq en Renault. Het lijkt op een tot kachel omgebouwd olievat, geschilderd in rood, wit en zwart met in het midden een Arabisch opschrift. Voor de meeste bezoekers dus onbegrijpbaar, maar ik las:

“Samen met de Arabische massa's zullen we het imperialistische monster verslaan!”

Dat klinkt ironisch, ook met die verwijzing in de titel naar de baard van de profeet. Maar waarom voel je je geroepen om Dyab Abou Jahjah van de Arabisch Europese Liga, mensen van de Partij van de Arbeid en een aantal antiglobalisten te vervoegen? Is dat geen brug te ver? Gaat het hier immers niet om een bont gezelschap dat van alles beschuldigd wordt, behalve dan van ironie.

Bij de betogingen in Brussel tegen de oorlog namen migrantenjongeren vaak het voortouw. Dat Irak en de Palestijnen letterlijk onder vuur liggen, ligt hen nauw aan het hart. Dat de Arabische en islamitische wereld, als bron van terrorisme wordt voorgesteld zijn ze beu. Destijds met “De haard van de proleet”, speelde ik in op het wegvallen van het communisme en op de islam als nieuw vijandbeeld voor het Westen. Maar het ging, ondanks de parodiërende toon, ook over de noodzaak van eenheid tegen het ‘imperialistische monster’. Bij datzelfde werk, maar tijdens een ander tentoonstellingsproject, heeft later Roberto D’Orazio een speech gehouden over de syndicale avantgarde strijd tegen de sluiting van de Forges de Clabecq. Hij sprak over het belang daarbij om eerst komaf te maken met het racisme in

de fabriek. Tja, wie heeft er dan belang bij dat de frustraties van werkende mensen in racisme gekanaliseerd worden? Als door de betogingen tegen de oorlog een samenwerking ontstaat die ook op komt voor sociale rechtvaardigheid en gelijke rechten voor alle minderheden, dan vind ik dat geen brug te ver maar een toe te juichen evolutie.

De diversiteit van de antiglobalisatiebeweging en het samenkomen van verschillende deelstrijden wordt alom geprezen. – Zijn hybridiserende ontmoetingen en ‘crossovers’, trouwens ook niet jouw stokpaardje Zakiyya? – Wel, als hier dan twee organisaties met een heel verschillende achtergrond, de ene weliswaar gecriminaliseerd en de andere gemarginaliseerd en geridiculiseerd, over de verschillen heen tot een initiatief komen, heeft men het het over vierkant draaiende ballen en schijnhuwelijken. En als je de mainstreamers moet geloven hebben we te doen met een nieuwe soort lokale as van het kwaad. Voor mij zijn labels en etiketten niet het belangrijkste. Liever ga ik te rade bij wat de betrokken personen en organisaties zelf formuleren² en praktiseren. Zo slaagt bijvoorbeeld de marginale, achter de komma partij, PVDA, er toch maar in om op meer dan tien plaatsen in België gratis geneeskunde te organiseren en om op het cruciale moment vier dokters in Bagdad hebben. Op basis van hun getuigenis bereidt advocaat Jan Fermon een rechtszaak voor tegen de Amerikaanse generaal Tommy Franks wegens schendingen van het oorlogsrecht in Bagdad. De samenwerking tussen PVDA en AEL, haalt in de feiten een aantal clichés onderuit die beide organisaties afschildert als sektarisch, dogmatisch of fundamentalistisch. Het is de bereidheid en de mogelijkheid tot samenwerking over, inderdaad niet geringe verschillen heen, die ik inspirerend vind en een bemoedigend gegeven dat krediet verdient. Zeker in de huidige context van toenemend racisme.

■ Het levert je misschien inspiratie op, maar waarom dan zonodig nog eens expliciet steun verlenen aan een bestaande politieke formatie, ondergraaf je daar mee ook niet je eigen positie als kritisch kunstenaar?

RESIST is ontstaan vanuit concrete actie. Je kan het bezwaarlijk een gewone politieke partij noemen. Mezelf kandidaat stellen op de lijst van RESIST zie ik als een vorm van activisme dat het symbolische overstijgt en contact legt met de praktijk, of ‘de straat’ als je wil. Ik heb wel eens de reactie gekregen of ik met tentoonstellingen die er uit zien ‘als speeltuin voor boze vakbondslui’, mijn actieterrein niet beter naar de straat zou verleggen dan binnen de ‘veilige’ muren van galerieën en musea te blijven. Op zich een interessante commentaar, al leek mij die toen meer ingegeven door de wens dergelijke kunst liever niet in galerie of museum te zien. Politiek of maatschappelijk betrokken kunst lokt vaak dergelijke reacties uit. Of, men stelt het artistieke aspect in vraag: is het wel interessant genoeg? Of het politieke: is het wel effectief, haalt het iets uit? Binnen of buiten museummuren is volgens mij niet het punt. Ook kunst die sociale interactie tot onderwerp heeft, en actief wil interveniëren in het dagelijks leven, overstijgt daardoor niet noodzakelijk het symbolische niveau van bijvoorbeeld een schilderij in een museum. De laatste jaren zijn maatschappelijke en politieke issues terug ‘hot’ in de kunst en laten kunstenaars en intellectuelen zich kritisch uit over de globalistische gang van zaken. Als je sympatiseert met de Zapatisten in het verre Mexico, theoriseert over het ‘imperium’, of je de bevrijdingsstrijd van Patrice Lumumba uit het verre verleden terug in herinnering brengt, moet je ook de verbinding durven maken met de mensen die hier en nu voor verandering strijden. Daarom vind ik het inderdaad zonodig, om nu

op een directe manier iets te doen en niet alleen later, vanuit beschouwend historisch perspectief. Hoewel een tentoonstelling als ‘Oppositionality and radicalism’ of zo, best interessant zal kunnen zijn. Dan zal blijken dat het met dat radicalisme wel mee viel. Dat je gelijke rechten moet eisen in een democratie lijkt me niet radicaal, maar abnormaal. En toch blijft men vragen om de meest progressieve partijen die al in het parlement zetelen, dan maar met een kritische stem te steunen. Bij mijn weten is er geen apart bolletje op de elektronische stembrief om aan te duiden dat het om een kritische stem gaat. Wel is er nu RESIST.

Bedankt voor de toelichting ik zal op 18 mei aan je denken. Denken, want stemmen mag ik niet.

Zakiyya-al-Dakkiyya verzorgde bijdragen voor het blad Al Majid, werkt nu freelance. U vindt haar op de voorkant van dit pamflet.

¹ Van dit pamflet werd een editie van 30 genummerde en gesigneerde exemplaren gemaakt, € 40,00 per exemplaar.

² lees: Dyab Abou Jahjah en Zohra Othman, ‘RESIST, veel meer dan een cultuurschok’, EPO 2003, € 6,00 of zie ook www.lijst-resist.be, www.indymedia.be en www.solidair.org

SVEN 't JOLLE

6de plaats opvolgers kamer Antwerpen |
11de plaats opvolgers senaat Vlaanderen

DE STEM VAN VERZET
www.lijst-resist.be
0473 62 86 76 | 0494 25 97 05

